

K 43262004 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม

T167098

คำสำคัญ : การออกแบบและการก่อสร้าง / ศาลาการเปรียญ / จังหวัดเพชรบุรี

นราธิราช สมบัติทอง : การออกแบบและการก่อสร้างศาลาการเปรียญเครื่องไม้ในจังหวัดเพชรบุรี
(DESIGN AND CONSTRUCTION OF SALA KANPARIANS IN PHETCHABURI PROVINCE)

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ. สมชาติ จิงสิริอริรักษ์ และ อ. ชานูวิทย์ สรรพศิริ. ๔๓๕ หน้า.
ISBN 974 - 464 - 162 - 2.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการนำเสนอเนื้อหาและคุณค่าศาลาการเปรียญเครื่องไม้ในจังหวัดเพชรบุรีด้วย
แนวทางระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม การศึกษาใช้ข้อมูลภาคเอกสารร่วมกับข้อมูลภาคสนาม
เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อสรุปเกี่ยวกับกฎเกณฑ์กระบวนการออกแบบและการก่อสร้างศาลาการเปรียญเครื่องไม้ใน
จังหวัดเพชรบุรีอันเป็นจุดมุ่งหมายหลักของวิทยานิพนธ์นี้ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มอาคารตัวอย่างที่ผ่านการ
คัดสรรประเมินคุณค่าแล้วรวม ๑๒ วัด

ผลการศึกษาสรุปเป็นข้อเท็จจริงได้ว่าศาลาการเปรียญเครื่องไม้ในเพชรบุรี มักสร้างในเขตสังฆวาสน
นิยมนวแนวอาคารในแกนทิศตะวันออก - ตก หันด้านหน้าไปทางด้านหน้าของวัดหรือหันไปทางพระอุโบสถ
กรณีเป็นวัดขนาดใหญ่ศาลาการเปรียญมักสร้างขึ้นเป็นกลุ่มอาคารโดยมีศาลาขวางปลูกเพิ่มเข้ามาทางด้านสกัด
โครงสร้างผังอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวประมาณ ๖ - ๗ ห้อง ตรงกลางเป็นพื้นที่ของโถงกลางประธาน
ท้ายสุดของโถงตั้งธรรมาสน์เทศน์หลังคาเครื่องยอดนุชบก ขีดแนวผนังด้านยาวหนึ่งด้านยกพื้นเป็นอาสน์สงฆ์
ซึ่งปลายด้านติดกับทางเข้าด้านหน้าเว้นที่ว่างไว้หนึ่งห้องสำหรับเก็บของ อาคารยกใต้ถุนสูงประมาณ ๒-๓ คอก
กันฝาโดยรอบ ๔ ด้านนิยมใช้ฝาปลูกพักกระดานดาน มีประตูทางเข้าตรงฝาด้านสกัด หลังคาทรงจั่วมีกันสาด
คลุมรอบ ๑ ตับและมักนิยมต่อกันสาดยื่นออกไปอีก ๑ ตับ สัดส่วนอาคารโดยเฉลี่ยพบว่าชอกกว้าง ๑๐ หน่วย
จั่วสูง ๙ หน่วย หลังชอกถึงหลังรอด ๑๓ หน่วยและหลังรอดถึงพื้นดิน ๔ หน่วย ระบบโครงสร้างมีลักษณะ
เป็นเรือนเครื่องสับ องค์ประกอบโครงสร้างแต่ละชิ้นยึดติดกันด้วยการถาก บากไม้ เช้าเดือยและยึดด้วยสลัก
โครงสร้างหลักอาคารประกอบด้วยชุดเสาประธานและเสารอบอาคารซึ่งตั้งขึ้นไปรับหลังคาจั่วและหลังคากันสาด
ส่วนลำดับขั้นตอนการก่อสร้างสามารถแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอนหลักประกอบด้วย การปรับพื้นที่และเตรียมไม้
การขึ้นโครงสร้างหลัก การขึ้นโครงสร้างรองและสุดท้ายเป็นขั้นตอนการปรับและตกแต่งรายละเอียด

จากการศึกษาศาลาการเปรียญถือเป็นกลุ่มอาคารที่ทรงคุณค่าทางด้านศิลปกรรมของเมืองเพชรบุรี
คุณค่าของอาคารไม่เพียงบอกเล่าเรื่องราวในหน้าประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมืองเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึง
ระดับความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานของช่างเมืองเพชรบุรีในช่วงเวลาที่สถาปัตยกรรมเหล่านั้นเกิดขึ้นด้วย
เป็นที่น่าเสียดายที่นับวันศาลาการเปรียญเหล่านี้มีแนวโน้มจะถูกปล่อยร้างและถูกดัดแปลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงไป
จากเดิมเนื่องจากไม่สามารถตอบสนองของพฤติกรรมใช้สอยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม

TE167098

K 43262004 : MAJOR : HISTORY OF ARCHITECTURE.

KEY WORD : DESIGN AND CONSTRUCTION / SALA KANPARIANS / PHETCHABURI PROVINCE

NARARAK SOMBATTHONG : DESIGN AND CONSTRUCTION OF SALA KANPARIANS IN PHETCHABURI PROVINCE. THESIS ADVISORS : ASST.PROF. SOMCHART CHUNGSIRIARAK AND CHARNWIT SAPPHASIRI. 435 pp. ISBN 974 - 464 - 162 - 2.

This thesis presented architectural content and value of timber sala kanparians in Phetchaburi province in the framework of architectural history's research methodology. Process of study included literatures review in association with field survey which 12 case studies of sala kanparian was selected. The study then analysed and summarized the process of design and construction of timber sala kanparians.

In the study, it was found that most of the sala kanparians were located in Sankhavas area, on East - West axis, facing the ubostha or the front of the temple. In the large temples, sala kanparians were built in group, the main sala was added transversely in front and back with a smaller sala, called sala - khwang. The plan of sala kanparians was rectangular shape, 6 - 7 bays length. The interior space had the main hall at the center with the preaching pulpit at the end of it, and one of two lateral bays was raised above the floor about 0.35 - 0.60 meters used for special seats of monks, called Aasanasank. The end of this bay connected to another one bay length space used for storing.

The buildings were lifted above ground about 1.50 meters, enclosed four sides with wooden partition which the front and back sides had a door in the middle. The roof was cover with the main gable roof over the four sides - sloping roof. It was popular to added another overhanging roof projecting from building as rain and sun protection. Most of the sala kanparian's roof, therefor, would have three-storeys. The average proportion of buildings was 10 units width of the roof beam with 9 units heigth of the gable, and 13 units heigth from the roof beam to the floor beam and 4 units heigth from the floor beam to the ground. The main structure was formed with 2 kind of post : Firstly the inner posts (sao prathan), supporting the gable roof frame and the outer posts, supporting four sides-sloping roof frame. The structural elements were tied together by using mortises and wooden tenons. The process of construction can be divided into 4 steps as follow : Firstly, grading site and preparing materials and elements of structure. Secondly, erecting main structure and subordinate structure in the third. And the last was adjusting and decorating.

According to the study, the sala kanparians were valuable traditional arts of Phetchaburi. They not only reflected the local history and culture, but also represented the distinctive quality of Phetchaburi craftsmanship. Regrettably, most of them today have been left unused or altered from the original condition for the reason that are not very well conform with religious ceremoies and use behaviour which have been changing in present day.